

“FINCA Azerbaijan” MİM QİBKT

Risk təhlili

Mündəricat

GİRİŞ	3
ÜMUMİ MƏLUMAT	3
Emittent haqqında məlumat	3
Korporativ idarəetmə sistemi	3
Ünvanı maliyyə göstəriciləri	5
RİSKLƏRİN TƏHLİLİ VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	6
Kredit riski	6
Likvidlik riski	7
Maliyyəlaşma riski	7
Biznes riski	8
Əməliyyat riski	9
Hüquqi risk	9
YEKUN RƏY	10

Giriş

Bildiririk ki, müştərimiz "FINCA Azerbaijan" MM QBKT (bundan sonra Emitent və ya Təşkilat) yerləşdirilməsi nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar üzrə mövcud və ya əmələ gələ biləcək risklər barədə təhlilin aparılması və bunun nəticələri barədə məlumat verilməsi məqsədilə Cəmiyyətimizə müraciət etmişdir.

Mərkəzi Bankın 31 avqust 2021-ci il tarixli 23/1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "İnvestisiya şirkətləri və banklar tərəfindən investisiya xidmətlərinin (əməliyyatlarının) həyata keçirilməsi Qaydası"nın 6.4-cü bəndinə əsasən, cəmiyyətimizin əməkdaşı Solmaz Mansurova tərəfindən aparılmış mövcud və ya əmələ gələ biləcək risklər barədə təhlili təqdim edirik:

Ümumi məlumat

Emitent haqqında məlumat

- Cəmiyyətin tam adı: "FINCA Azerbaijan" Məhdud Məsuliyyəti Qeyri-Bank Kredit Təşkilatı
- Dövlət qeydiyyat nömrəsi və tarixi: 1400494391 / 25.11.1999
- Fəaliyyət istiqaməti: Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərini, eləcə də satış və kiçik miqyaslı istehsal mikro-biznesləri ilə məşğul olan fərdi şəxsləri və qrupları kreditlər daxil olmaqla maliyyə xidmətləri ilə təmin etməkdir.

Korporativ idarəetmə sistemi

1. Strateji Planlaşdırma və Baxış:

Müəssisənin uzunmüddətli inkişaf istiqamətlərini, əsas biznes prioritetlərini və maliyyə hədəflərini müəyyən edən 5 illik təsdiq edilmiş Strateji Planı mövcuddur. Strateji Planda ümumi kredit portfelinin (GLP) artımı, hədəf müştəri segmentləri, mənfəətlilik, kapital adekvatlığı, aktivlərin keyfiyyəti və likvidlik kimi əsas maliyyə göstəriciləri üzrə nəzərdə tutulan hədəflər, habelə əməliyyat səmərəliliyinin artırılması ilə bağlı prioritetlər öz əksini tapmışdır. Təşkilatın əsas fəaliyyət istiqaməti mikrokreditləşmədir və strateji dövr ərzində bu sahənin əsas biznes modeli kimi saxlanılması planlaşdırılır. Bununla yanaşı, maliyyə inklüzivliyinin artırılması və əhalinin maliyyə savadlılığının yüksəldilməsi strateji prioritetlərdən biri kimi müəyyən edilmişdir. Bu çərçivədə maliyyə xidmətlərinə çıxışın genişləndirilməsi, məsuliyyətli kreditləşmə prinsiplərinin təşviqi və müştərilərin maliyyə biliklərinin artırılmasına yönəlmis təşəbbüslər ardıcıl şəkildə dəstəklənir. Strateji planın icrası İdarə Heyəti tərəfindən mütləq olaraq monitorinq edilir, yekun nəticələr Müşahidə Şurasına təqdim olunur və zərurət yarananda bazar şəraiti, tənzimləyici mühit, eləcə də makroiqtisadi meyillər nəzərə alınmaqla plana müvafiq yenilənmələr aparılır. Dayanıqlı inkişaf çərçivəsində ESG (Ətraf mühit, Sosial və Korporativ İdarəetmə) amilləri fəaliyyət strategiyasına inteqrasiya olunmuşdur. Təşkilat məsuliyyəti maliyyələşdirmə prinsiplərinə rəhbərlik edərək sosial təsiri nəzərə alan kreditləşmə həyata keçirir. Eyni zamanda, iqlim və ətraf mühit riskləri üzrə indikatorların

monitorinqi aparılır, kənd təsərrüfatı sektoruna konsentrasiya da daxil olmaqla spesifik risk faktorları risklərin idarə olunması prosesləri çərçivəsində sistemli şəkildə qiymətləndirilir.

2. İdarəetmə Strukturu və Səlahiyyət Bölgüsü:

"FINCA Azərbaycan" təşkilatının idarəetmə strukturu qabaqcıl korporativ idarəetmə prinsiplərinə tam uyğun olaraq formalaşdırılmışdır. Təşkilatda səlahiyyət bölgüsü struktur bölmələrinin funksional təyinatına uyğun olaraq müəyyən edilmişdir. Bu çərçivədə hər bir rəhbər şəxs tabeliyində olan bölmənin fəaliyyətinin təşkili və əldə olunan nəticələrə görə birbaşa məsuliyyət daşıyır, aməkdaşlar isə müvafiq vəzifə təlimatlarına uyğun şəkildə öz funksional öhdəliklərini icra edirlər. Mümkün maraqlar münaqişələrinin qarşısının effektiv şəkildə alınması məqsədilə təşkilatda daqiq vəzifə bölgüsü, səlahiyyət matrisləri, limitlər sistemi və müstəqil nəzarət mexanizmləri tətbiq edilir. Şəffaflığın təmin olunması üçün kredit qərarlarının qəbulu, risklərin monitorinqi və nəzarət funksiyaları bir-birindən tam müstəqil olan ayrı-ayrı strukturlar tərəfindən həyata keçirilir. Təşkilati iyerarxiyanın ən üst pilləsində Direktorlar Şurası və onun nəzarətində olan Audit Komitəsi dayanır. Təşkilatın icra orqanı olan İdarə Heyətinə Dəyərlik Rəhbəri, Dəyərlik və İdarə Heyətinə birbaşa bağlı olan fəaliyyət sahələri beş istiqamət üzrə bölünmüşdür. Baş Maliyyə İnzibətcisi Maliyyə Departamenti, Mühəsibət Uçotu və Vergi Şöbəsi, eləcə də İnzibəti Departamente rəhbərlik edir. Hüquq və korporativ idarəetmə istiqamətinə Hüquq Departamentinin Meneceri və Korporativ Katib cavabdehlik daşıyır. Birbaşa Dəyərlik hesabət verən Mərkəzi Departamentlər qrupuna Risk, İnsan Resursları, İnformasiya Təhlükəsizliyi və Kredit Riski departamentləri daxil edilmişdir. Baş Kommersiya Rəhbəri Filial Şəbəkəsinin İdarə Edilməsi, Birbaşa Satış və Marketing departamentlərinin fəaliyyətini əlaqələndirir. Baş Əməliyyat Rəhbərinin tabeliyinə isə Mərkəzləşdirilmiş Yığım, Mərkəzləşmiş Məlumat İdarəedilməsi, Layihələr və Kredit Satışı şöbələri ilə yanaşı, IT Departamenti daxildir.

3. Daxili Proseslər və Nəzarət Sistemləri:

Təşkilatda risklərin idarə olunması müvafiq siyasət və prosedurlara əsasən fəaliyyət göstərir, risklərin monitorinqi isə əsas risk göstəriciləri (KRI), limitlər sistemi və mütləmadi hesabatlılıq vasitəsilə həyata keçirilir. Daxili nəzarət sisteminin effektivliyi mütləmadi olaraq Daxili Nəzarət və Daxili Audit funksiyaları tərəfindən qiymətləndirilir. Əlavə olaraq, hər il keçirilən Risk və Nəzarətin Özünüqiymətləndirməsi (RCSA) prosesi çərçivəsində təşkilatın əsas riskləri, daxili nəzarət mexanizmləri və təkmilləşdirmə tədbirləri təhlil olunur. "FINCA Azərbaycan"-da işçilərin performansının idarə edilməsi müvafiq prosedura uyğun olaraq İnsan Resursları Departamenti tərəfindən koordinasiya edilir. Əməkdaşların performansını ildə iki dəfə qiymətləndirilir; ilin əvvəlində fərdi hədəflər müəyyən olunur, ilin ortasında isə icra vəziyyəti müzakirə edilərək zərurət olduqda biznes prioritetlərinə uyğun dəqiqləşdirilir. Bir sıra biznes funksiyaları üzrə fəaliyyət əsas performans göstəriciləri (KPI) əsasında qiymətləndirilir və nəticəyönümlü təşviq etmək üçün bonus sistemi tətbiq olunur. KPI-ların icra səviyyəsinə uyğun hesablanan bonusların ödənilməsi barədə qərarlar İdarə Heyəti səviyyəsində qəbul edilir, prosesin prosedurları uyğunluğu isə mütləmadi olaraq Risk və Audit funksiyaları tərəfindən nəzarətdə saxlanılır.

4. Hesabatlılıq və Şəffaflıq:

Təşkilatda idarəetmə orqanlarının qərar qəbul etmə prosesini dəstəkləyən müntəzəm hesabatlılıq sistemi tətbiq olunur. İdarə Heyətinə və Müşahidə Şurasına aylıq, rüblük və ehtiyac olduqda dərhal ad-hoc əsasda maliyyə, əməliyyat, risk və biznes fəaliyyətini əhatə edən hesabatlar təqdim edilir. Bu hesabatlara əsas maliyyə göstəriciləri, büdcənin icra vəziyyəti, kredit portfelinin dinamikası (GLP), aktivlərin keyfiyyəti (PAR, NPL), illikvidlik, kapital adekvatlığı, gəlirlilik, risk limitlərinin icrası, daxili nəzarət və audit məsələləri, maliyyələşmə mənbələrinin vəziyyəti, strateji planlaşdırma və əsas layihələrin icra statusu daxildir. Bununla yanaşı, İdarə Heyəti yanında fəaliyyət göstərən köməkçi komitələr-ALCO, Kredit Komitəsi və digər aidiyyəti komitələr üzrə mütləq hesabatlılıq həyata keçirilir və qəbul edilən qərarlar müvafiq qaydada İdarə Heyətinə və Müşahidə Şurasına çatdırılır. Risklər üzrə hesabatlılıq çoxseviyyəli strukturda təşkil olunmuşdur. Müntəzəm olaraq İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və Müşahidə Şurasına risk iştahası və limitlərin icra vəziyyəti, əsas risk göstəriciləri (KRI) və kredit portfelinin keyfiyyəti, Komplayens və Cinayət Yolu ilə Əldə Edilmiş Əmlakın Legallaşdırılmasına və Terrorçuluğun Maliyyələşdirilməsinə Qarşı Mübarizə (ƏL/TM) üzrə hesabatlılıq, eləcə də informasiya təhlükəsizliyi, biznesin davamlılığı riskləri və risklərin azaldılması tədbirlərinin icra statusu barədə məlumatlar təqdim edilir. Əhəmiyyətli risk hadisələri və limit pozuntuları baş verdikdə rəhbərlik operativ qaydada məlumatlandırılır ki, bu hesabatlılıq sistemi rəhbərliyin vaxtında, dolğun və etibarlı məlumatlar əsasında qərar qəbul etməsini təmin edir.

Ünvanlı maliyyə göstəriciləri

- Balans Hesabatı:

	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
Cəmi Aktivlər	75,344,340	75,029,000	76,379,000
Cəmi Öhdəliklər	56,888,320	57,571,000	58,284,000
Cəmi Kapital	18,456,02	17,458,000	18,094,000

- Mənfəət və zərər hesabatı:

	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
Faiz Gəliri	10,102,170	21,196,000	20,361,000
Əməliyyat Gəliri	10,680,650	21,196,000	20,451,000
Əməliyyat xərcləri	10,042,070	20,715,000	19,065,000
Xalis mənfəət	998,520	1,620,000	3,155,000

- Pul hərəkəti hesabatı:

	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti	1,482,720	3,090,000	(3,587,000)

İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vasaitlərinin hərəkəti	(371,930)	(1,413,000)	(685,000)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vasaitlərinin hərəkəti	(1,766,070)	(3,602,000)	10,054,000

Risqlərin təhlili və qiymətləndirilməsi

Kredit riski

2024–2026-cı illər ərzində şirkətin ümumi kredit portfelini 70,346,789 AZN-dən 66,283,480 AZN-ə, portfelin əsas hissəsini təşkil edən cari kreditlərin həcmi isə 61,989,491 AZN-dən 58,347,420 AZN-ə qədər kiçilmişdir. Gecikmə intervalları üzrə dinamikaya nəzər saldıqda, ilkin mərhələdə olan 0–30 günlük gecikmələr 2025-ci ildəki cüzi artımdan sonra 2026-cı ildə 25% azalaraq 1,744,050 AZN-ə düşmüş, 31–90 günlük gecikmələr isə 1,139,515 AZN-dən 670,280 AZN-ə qədər azalmışdır. Orta müddətli risk qrupuna aid 91–180 günlük gecikmələr əvvəlcə 901,590 AZN-ə düşsə də, sonradan 1,162,960 AZN-ə yüksəlmiş, 181–365 günlük gecikmələr isə müəyyən sabitlikdən sonra 2026-cı ildə 17.2% azalaraq 1,603,100 AZN olmuşdur. Lakin ən yüksək riskli sayılan 1 ildən artıq vaxtı keçmiş xroniki kreditlərin həcmi illər üzrə ardıcıl artaraq 1,997,177 AZN-dən 2,755,670 AZN-ə çatmışdır ki, bu da ümumi portfelin kiçilməsi fonunda uzunmüddətli risklərin artdığını və portfelin keyfiyyətinə nəzərin gücləndirilməsinin vacibliyini göstərir.

■ Kredit portfelini:

Gecikən portfel	2024 (4Q)	2025 (4Q)	2026 (2Q)
cari	61,989,491	60,813,470	58,347,420
0-30	2,252,672	2,329,290	1,744,050
31-90	1,139,515	702,430	670,280
91-180	1,032,509	901,590	1,162,960
181-365	1,935,425	1,936,240	1,603,100
> 1 il	1,997,177	2,368,900	2,755,670
Cami portfel	70,346,789	69,051,920	66,283,480

Likvidlik riski

Emittent likvidlik riskini gündəlik monitoring vasitəsilə effektiv idarə edir və təhlil edilən dövr ərzində cari likvidlik üzrə müsbət dinamika müşahidə olunur. Cari likvidlik əmsalı 2024-cü ildəki 1.34 səviyyəsindən 2026-cı ilin ilk yarısında 1.93-ə qədər yüksələrək qısamüddətli

öhdəliklərin cari aktivlərlə təminat səviyyəsinin yaxşılaşdığını göstərmişdir. Lakin nağd likvidlik əmsalı 2024-cü ildə 0.22 səviyyəsindən 2026-cı ilin ilk yarısında 0.18-ə geriləmişdir. Buna baxmayaraq, mövcud daxili resurslar şirkətin qısamüddətli öhdəliklərini kənar maliyyələşməyə ehtiyac duymadan qarşılamğa və likvidlik riskini adekvat idarə etməsinə imkan verir.

▪ *Likvidlik əmsalları:*

<i>Likvidlik əmsalları</i>	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
cari likvidlik əmsalı	1.93	1.38	1.34
nağd likvidlik əmsalı	0.18	0.18	0.22

Maliyyələşmə riski

2024-2026-cı illər ərzində emittentin ümumi gəlir dinamikasında kəskin fərqlənmələr qeydə alınmamış, göstəricilər sabit səviyyədə qorunub saxlanılmışdır. Lakin eyni dövrdə ümumi xərclərin artması və yüksək səviyyədə qalması maliyyə dayanıqlığına mənfi təsir göstərmişdir. Xərclərin yüksəlməsi fonunda şirkətin əməliyyat mənfəəti marjası 2024-cü ildəki 15% səviyyəsindən 2026-cı ilin ilk yarısında 6%-ə, xalis mənfəət marjası isə 14%-dən 9%-ə geriləmişdir. Eyni dövrdə xüsusi kapitalın rentabelliyyə (ROE) 2024-cü ildəki 17.20%-dən 2026-cı ilin ilk yarısında 5.56%-ə, aktivlərin rentabelliyyə (ROA) isə 4.67%-dən 1.33%-ə düşərək azalan dinamikasını davam etdirmişdir. Bu mənfi meyllərə rəğmən, borcun kapitala nisbəti 2024-cü ildəki 3.22 göstəricisindən 2026-cı ilin ilk yarısında 3.08 səviyyəsinə, ümumi borclanma əmsalı isə 76.36%-dən 75.50%-ə dəyişərək dövr ərzində sabitliyini qorunmuş və sektoral normaya uyğun fəaliyyət göstərmişdir. Lakin şirkət üçün ən ciddi risk faktoru kimi faiz xərclərinin qarşılanma əmsalı 2024-cü ildəki 0.67 səviyyəsindən 2026-cı ilin ilk yarısında 0.18-ə enmiş və emittentin maliyyələşmə riskini cari hesabat dövründə də əsas həssas amil kimi saxlanmışdır.

▪ *Mənfəətilik əmsalları:*

<i>Mənfəətilik əmsalları</i>	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
Gəlir	11,239,250.00	22,653,000.00	22,535,000.00
Xərclər	10,240,730.00	21,033,000.00	19,380,000.00
əməliyyat mənfəəti marjası	0.06	0.09	0.15
xalis mənfəət marjası	0.09	0.07	0.14
xüsusi kapitalın rentabelliyyə (ROE)	5.56%	9.11%	17.20%
aktivlərin rentabelliyyə (ROA)	1.33%	2.14%	4.67%

▪ *Borclanma əmsalları:*

<i>Borclanma əmsalləri</i>	30.06.2026	31.12.2025	31.12.2024
borcun kapitalla nisbəti	3.08	3.30	3.22
borclanma əmsalı	75.50%	76.73%	76.36%
faiz xərclərinin qarşılama əmsalı	0.18	0.28	0.67

Biznes riski

Emittentin biznes riski əsasən xərclərin gəlirlərdən daha sürətlə artması və əməliyyat səmərəliliyinin aşağı düşməsi ilə bağlıdır. Gəlirlərin sabit qalmasına baxmayaraq, xərc idarəetməsindəki çətinliklər biznesin ümumi rentabelliğini və aktivlərin gəlirliliyini təzyiq altında saxlayır. Əsas fəaliyyətdən əldə olunan mənfəətin mövcud maliyyə öhdəliklərini və faiz xərclərini tam qarşılamaması təşkilatın dayanıqlığı üçün ciddi struktur riski yaradır. Bundan əlavə, əsas aktiv olan kredit portfelində vaxtı keçmiş gecikmələrin artması gələcək pul axınlarının keyfiyyətini məhdudlaşdırən edən əsas amillərdəndir. Bununla belə, təşkilatın qısamüddətli öhdəlikləri ötməyə imkan verən güclü daxili likvidlik ehtiyatına malik olması əməliyyat dözümlüliyünü artırır və ümumi biznes riskini müəyyən qədər balanslaşdırır.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemdəki nasazlıq, insan amilindən qaynaqlanan xətalər, saxtakarlıq və digər təşkilatdan asılı olmayan kənar faktorlar nəticəsində zərərün yaranması riskidir. Nəzarətlər yerinə yetirilmədikdə, əməliyyat riskləri müəssisənin nüfuzuna xələl gətirə, hüquqi risklər, inzibati məhdudiyyətlər yarada və ya maliyyə zərərliyinə gətirib çıxara bilər. Təşkilat bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını gözləmir, lakin özünün nəzarət konsepsiyası ilə, habelə potensial risklərə nəzarət və onlara qarşı cavab tədbirləri görməklə bu riskləri idarə etməyə çalışır. Nəzarətə vəzifələrin səmərəli şəkildə ayrılması, giriş, icazə və uzlaşma prosedurları, işçilərə təlimlərin keçirilməsi və qiymətləndirmə prosesləri daxildir.

Hüquqi risk

Təşkilat öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının normativ aktlarına və digər tətbiq olunan qanunvericilik tələblərinə uyğun şəkildə həyata keçirir. Tənzimləyici tələblərə uyğunluğa nəzarət Komitəyəns funksiyası vasitəsilə təmin edilir. Yeni normativ aktların təsir qiymətləndirilməsi aparılır və zəruri əməliyyat tədbirləri müəyyən olunur. "FINCA Azərbaycan"-da müqavilələrin hüquqi ekspertizası, lisenziyaların alınması, habelə məhkəmə və digər hüquqi proseslər Hüquq departamentinin əsas vəzifəsinə uyğun olaraq icra edilir. Departamentin "Korporativ hüquq" şöbəsi müqavilələrin hazırlanması və baxılması, eləcə də filial və nümayəndəliklərin açılması üçün lisenziyalasdırma prosesini dəstəkləyir. "Məhkəmələrlə iş və hüquqi təminat" şöbəsi iddia ərizələrini hazırlayaraq işləri məhkəməyə təqdim edir, apellyasiya, kassasiya və digər vəsatətləri tərtib edir, həmçinin təşkilatın dövlət orqanları və məhkəmə instansiyalarında təmsil olunmasını təmin edir.

Yekun Ray

Korporativ idarəetmə çərçivəsində "FINCA Azərbaycan" MM QBKT-nin idarəetmə modeli Direktorlar Şurası və İdarə Heyətinin rəhbərliyi altında əsas funksional bloklar üzrə dəqiq səlahiyyət bölgüsünə və müstəqil nəzarət mexanizmlərinə əsaslanır. Bu struktura uyğun olaraq tənظیمləyici tələblərə uyğunluq komplayens funksiyası, lisenziyalasdırma və məhkəmə prosesləri daxil olmaqla bütün hüquqi məsələlər Hüquq departamenti vasitəsilə icra edilir. Rəhbərliyin operativ qərarlar qəbul etməsini təmin etmək məqsədilə maliyyə, əməliyyat, komplayens və kredit risklərini əhatə edən çoxsəviyyəli hesabətlilik sistemi fəaliyyət göstərir. Təşkilatın çoxillik Strateji Planı mikrokreditləşmə, maliyyə inklüzivliyi və ESG prinsiplərini əsas götürərək maliyyə dayanıqlığı hədəflərini mütləq nəzarət altında reallaşdırmağı nəzərdə tutur. 2024–2026-cı illər ərzində gəlirlərin sabitliyinə baxmayaraq, xərclərin artması fonunda rentabelliyin və faiz qarşılama əməsalının zəifləməsi maliyyələşmə riskini artırır. Təhlil edilən dövrdə ümumi kredit portfelinin həcmi kiçildiyi halda, vaxtı keçmiş xroniki kreditlərin ardıcıl artması portfelin keyfiyyət riskini yüksəldərək şirkətin fəaliyyət səmərəliliyinə və rəqəbatə davamlılığına təzyiq göstərir. Bununla belə, cari illərdəki yüksəlməsi və daxili ehtiyatların mənfəətiliyi təmin etməsi emittentin qısamüddətli öhdəliklərini کنار maliyyələşməyə ehtiyac duymadan qarşılamaına imkan verir. Əməliyyat müstəvisində yaranacaq maliyyə və nüfuz itkilərini təşkilat vəzifələrin bölünməsi, icazə prosedurları və daxili təlimlər vasitəsilə minimuma endirməyə çalışır. Bütün amillər nəzərə alınmaqla, emittentin ümumi risk dərəcəsi **orta riskli** olaraq qiymətləndirilir.

Tərtib etdi:

“Unicapital İnvestisiya Şirkəti” ASC-nin Anderrayting şöbəsinin əməkdaşı

Solmaz Mansurova

Təsdiq etdi:

“Unicapital İnvestisiya Şirkəti” ASC-nin Direktoru

Tərtib edilmə tarixi: 27.07.2026